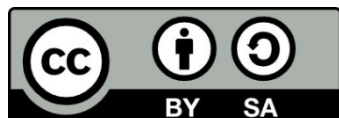

Αγιολογία - Εορτολογία

Ενότητα 3: Τα αγιολογικά κείμενα. Ειδολογική -
Τυπολογική κατάταξη: II.

Συμεών Πασχαλίδης
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Τα αγιολογικά κείμενα. Ειδολογική - τυπολογική κατάταξη: II

Συλλογές (Βιβλία) Θαυμάτων [1]

- ◆ Υπεροχική παρουσία των θαυμάτων στα αγιολογικά κείμενα. Τυπολογική αναγωγή τους στα βιβλικά θαύματα.
- ◆ Συλλογές με θαύματα αγίων ή χριστιανικών προσκυνημάτων εμφανίζονται από την ύστερη αρχαιότητα.
  - ✧ Αποσπώνται από εκτενή κείμενα, όπως οι Βίοι.
  - ✧ Καταγράφονται αυτοτελώς και εν συνεχεία συλλέγονται.

Συλλογές (Βιβλία) Θαυμάτων [2]

- ◆ Καταρτισμός Συλλογών Θαυμάτων σε όλη τη βυζαντινή περίοδο.
  - ✧ Η περίπτωση των Θαυμάτων του αγίου Δημητρίου:
    - Βιβλίο Α΄, Β και Γ΄ των Θαυμάτων.
    - Συλλογή Νικήτα Θεσσαλονίκης.
    - Ιωάννη Σταυρακίου, Λόγος στα Θαύματα του αγίου Δημητρίου.
- ◆ Σημαντική προσφορά τους στην ιστορία και τη λαογραφία:
  - ✧ Θαύματα αγίου Γεωργίου (δρακοντοκτονίες).
  - ✧ Θαύματα αγίου Αρτεμίου (εγκοιμήσεις, incubationes).

Αποκαλύψεις - Οράσεις

- ◆ Αφετηρία – Πρότυπο: οι Οράσεις της ΠΔ (Ησαΐα, Δανιήλ) και της ΚΔ (Αποκάλυψη του Ιωάννη).
  - ✧ Έντονος προφητολογικός – χρησμολογικός χαρακτήρας τους.
- ◆ Εμφανίζονται σε περιόδους έντονων εσχατολογικών αναζητήσεων (τέλος χιλιετίας) ή κρίσιμων ιστορικών περιόδων (προ της Αλώσεως).
  - ✧ Αποκάλυψη αγίου Ανδρέα του διά Χριστόν Σαλού.
  - ✧ Όρασις Κοσμά μοναχού.

Απόκρυφα αγιολογικά κείμενα

- ◆ Εμφάνιση από τα τέλη του 1^{ου} αι. ως το τέλος της βυζαντινής εποχής.
- ◆ Ανώνυμα ή ψευδεπίγραφα κείμενα.
- ◆ *Απόκρυφο βιβλίο* :
  - ✧ το βιβλίο που είναι ψευδές, νόθο ή περιλαμβάνει αιρετικές δοξασίες.
  - ✧ το βιβλίο που έχει αποσυρθεί από την κυκλοφορία, εξαιτίας της αμφίβολης αξιοπιστίας του.
  - ✧ το βιβλίο του οποίου ο συγγραφέας είναι άγνωστος.
- ◆ Είδος συμπληρώματος της διαθηκικής γραμματείας.

Απόκρυφα χριστιανικά κείμενα κείμενα [1]

- ◆ Κίνητρα συγγραφής των Αποκρύφων:
  - ✧ νέες μαρτυρίες, με βιβλικό κύρος, για τη θεμελίωση νέων, αιρετικών κατά βάση, διδασκαλιών.
  - ✧ συμπλήρωση «κενών» της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης.
  - ✧ δευτερογενή κίνητρα (απολογητικά, εκκλ. τάξεως κλπ).
- ◆ Μορφολογική μίμηση των κανονικών βιβλικών κειμένων.
- ◆ Διαφοροποίηση ως προς το περιεχόμενο (στοιχεία εντυπωσιασμού, μυθιστορηματικός χαρακτήρας).

Απόκρυφα χριστιανικά κείμενα κείμενα [2]

- ◆ Κίνητρα συγγραφής των Αποκρύφων:
  - ✧ νέες μαρτυρίες, με βιβλικό κύρος, για τη θεμελίωση νέων, αιρετικών κατά βάση, διδασκαλιών.
  - ✧ συμπλήρωση «κενών» της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης.
  - ✧ δευτερογενή κίνητρα (απολογητικά, εκκλ. τάξεως κλπ).
- ◆ Μορφολογική μίμηση των κανονικών βιβλικών κειμένων.
- ◆ Διαφοροποίηση ως προς το περιεχόμενο (στοιχεία εντυπωσιασμού, μυθιστορηματικός χαρακτήρας).

Απόκρυφα χριστιανικά κείμενα κείμενα [3]

- ◆ Κείμενα που αφορούν στην παιδική ηλικία και το σταυρικό θάνατο του Χριστού.
- ◆ Απόκρυφες Επιστολές.
- ◆ Απόκρυφες Πράξεις:
  - ✧ Πράξεις Παύλου (και Θέκλης).
  - ✧ Πράξεις Ανδρέου.
  - ✧ Πράξεις Πέτρου.
  - ✧ Ψευδο-Κλημέντεια.
- ◆ Απόκρυφες Αποκαλύψεις:
  - ✧ Αποκάλυψη Πέτρου.
  - ✧ Αποκάλυψη Παύλου.

Τυπολογία των αγιολογικών κειμένων [1]

- ◆ Ιστορικός τύπος: προτεραιότητα στο ιστορικό στοιχείο των αγιολογικών κειμένων:
  - ✧ Μαρτυρική μορφή.
  - ✧ Ασκητική μορφή.
- ◆ Επικός τύπος: Προβολή του επικού-ηρωϊκού στοιχείου στη ζωή και το μαρτύριο των Αγίων.
- ◆ Εγκωμιαστικός τύπος: στοιχεία της επιδεικτικής ρητορικής.
  - ✧ Υιοθέτηση των ρητορικών αρχών της Αρχαιότητας.

Τυπολογία των αγιολογικών κειμένων [2]

- ◆ **Αγιογραφικό Μυθιστόρημα:** Επίπλαστο, κατά βάση, λογοτεχνικό δημιούργημα, το οποίο ακολουθεί τα λογοτεχνικά μοτίβα της αρχαιότητας:
  - ✧ Μίμηση των μυθιστορημάτων της Αρχαιότητας.
  - ✧ Τα κατά Λευκίπην και Κλειτοφώντα του Αχιλλέα Τάτιου πρότυπο για το Βίο και το Μαρτύριο των Αγίων Γαλακτίωνος και Επιστήμης.
- ◆ **Μεικτός τύπος:** συνδυασμός ιστορικών και φανταστικών-μυθικών στοιχείων.
- ◆ Έμμετρα αγιολογικά κείμενα.

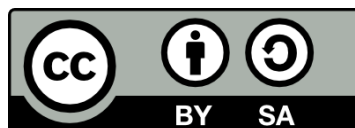
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Συμεών Πασχαλίδης. «Αγιολογία - Εορτολογία. Τα αγιολογικά κείμενα. Ειδολογική - Τυπολογική κατάταξη: II». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS362/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

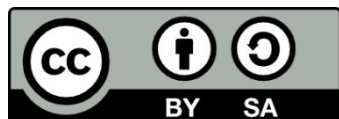
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Δημοσθένης Κακλαμάνος.
Θεσσαλονίκη, 21.6.2015.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

